

**УДК 352.071.6:796(477)****Ігор Козюра**

*професор кафедри менеджменту Вищого навчального закладу  
Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі,  
д.держ.упр.*

## **РОЛЬ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРІВ «СПОРТ ДЛЯ ВСІХ» НА РІВНІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ**

У статті розглянуто роль центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» в управлінні розвитком фізичної культури та спорту територіальних громад, пріоритетним завданням яких в умовах децентралізації має бути виховання національних традицій прихильності до оздоровчої рухової активності як важливого компонента здорового способу життя особистості. Звернуто увагу на активізацію фізкультурно-оздоровчої діяльності різних верств населення за місцем проживання як запоруку здорової, фізично-розвинутої територіальної громади та в цілому нації. Зроблено аналіз діючих центрів «Спорт для всіх» в Україні, в тому числі у новостворених об'єднаних територіальних громадах. Розглянуто нормативно-правове забезпечення їх діяльності, надані відповідні пропозиції.

**Ключові слова:** децентралізація, територіальна громада, управління, фізична культура, спорт для всіх, здоровий спосіб життя

**Ihor Koziura**

*Professor of the Department of Management of the Higher Educational Institution of the  
Central Union of Consumer Associations of Ukraine «Poltava University of Economics and Trade»,  
Doctor of Science in Public Administration,*

## **THE ROLE AND SUPPORT OF CENTERS OF «SPORT FOR EVERYBODY» AT THE LEVEL OF TERRITORIAL COMMUNITY IN THE CONTEXT OF THE DECENTRALIZATION OF POWER IN UKRAINE**

Our state faces many problematic issues, among which is a healthy lifestyle of citizens, which is beginning to take shape from childhood and in the immediate territorial environment in which a person is. Modern processes of power decentralization increase the role of territorial communities in solving local issues of livelihood of the population, including in the development of physical culture and sports. Healthy, physically developed, active members of the territorial community will ensure the sustainable development of the relevant territorial community and the whole Ukrainian nation. In the aspect of institutional support of the decentralization processes, the role of the centers of physical health of the population «Sport for All» in managing the development of physical culture and sports at the level of the territorial community, as never before, comes to the fore.

The purpose of the article is to analyze the current state of development and ensure the activity of the physical health centers of the population «Sport for All», determine their role at the level of the territorial community, and provide suggestions for improving the provision of their activities in the context of decentralized power in Ukraine.

Taking into account the mission, tasks and priorities of the activities of the Sport for All centers, it was determined that, under the conditions of decentralization of power, it is necessary to actively develop the network of Sport for All centers at the level of local communities and improve the regulatory framework for their activities.

The article analyzed the provision of such centers in the regional context by the end of 2017, which indicates a decrease in their number. Along with this, the analysis indicated insignificant but positive steps towards the creation of Sport for All centers in united territorial communities. In most regions of Ukraine, the creation of the above-mentioned centers in the newly

united territorial communities is being carefully studied. In addition, the analysis indicated that in the current context of decentralization, the issues of regulatory and legal regulation of education centers attached to the executive offices of the united territorial communities require detailed attention. Attention is paid to the activation of physical culture and recreation activities of various segments of the population at the place of residence as a guarantee of a healthy, physically developed territorial community and the nation as a whole.

The article identifies the main problems of the centers of physical health of the population «Sport for All» in administrative and territorial units of Ukraine and suggests ways to solve them. Considered the regulatory support of their activities, submitted proposals for amendments to the relevant regulatory acts.

The role of the centers of physical health of the population in the management of the development of physical culture and sports at the level of territorial communities, as well as the introduction of proposals for improving their activities in the current conditions of decentralization provided in the article, will contribute to the development of local government and the Ukrainian state as a whole.

**Key words:** decentralization, territorial community, management, physical culture, sport for all, healthy lifestyle.

**Постановка проблеми.** Україна перебуває на складному етапі становлення та розвитку державності. Перед нашою державою постає багато проблемних питань, серед яких – здоровий спосіб життя громадян, який починає формуватися з дитинства та в безпосередньому територіальному середовищі, в якому людина знаходиться. Сучасні процеси децентралізації влади підвищують роль територіальних громад у розв'язанні місцевих питань життєзабезпечення населення, в тому числі в питаннях розвитку фізичної культури та спорту. Здорові, фізично-розвинуті, активні члени територіальної громади забезпечать сталий розвиток відповідної територіальної громади та загалом української нації. В аспекті інституційного забезпечення процесів децентралізації, роль центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» в управлінні розвитком фізичної культури та спорту на рівні територіальної громади, як ніколи, виходить на перший план.

**Аналіз останніх досліджень.** Слід зазначити, що питання ролі центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» в управлінні розвитком фізичної культури та спорту на рівні територіальної громади в сучасних умовах децентралізації практично не досліджувались, в окремих наукових роботах В. Базенка [1], М. Дутчака [2], О. Обозна [3], Р. Турки [5] тощо, були порушені окремі питання розвитку центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», в тому числі на рівні територіальної громади, однак сьогодні, в сучасних умовах децентралізації, є актуальним детально проаналізувати їх діяльність в регіональному розрізі та на рівні територіальної громади, надати пропозиції щодо вдосконалення їх діяльності.

**Метою статті** є проаналізувати сучасний стан розвитку та забезпечення діяльності центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», визначити їх роль на рівні територіальної громади, надати пропозиції щодо вдосконалення забезпечення їх діяльності в умовах децентралізації влади в Україні.

З метою створення умов для реалізації державної політики у сфері зміцнення здоров'я населення відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 18.01.2013 р. № 49 «Про утворення центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» у 2003 році утворений Всеукраїнський центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». «Спорт для всіх – здоров'я для кожного» – під таким гаслом функціонує мережа центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». Центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» – це:

- спеціалізовані бюджетні організації для провадження фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності населення за місцем проживання та в місцях масового відпочинку;

- мережа центрів по всій Україні, головним завданням яких є залучення всіх верств населення до занять фізичною культурою та спортом за місцем проживання та у місцях масового відпочинку;
- співпраця з національними та міжнародними спортивними співтовариствами та соціально-відповідальними підприємцями і організаціями;
- акції із залучення всіх категорій та вікових груп населення до занять фізичною культурою та спортом;
- спортивні змагання, свята і фестивалі, навчання і тренінги, конференції і круглі столи [4].

**Виклад основного матеріалу.** Пріоритетами діяльності центрів «Спорт для всіх» є консолідація українського народу в боротьбі за здорове майбутнє нації, сповідування національних традицій занять фізичною культурою і спортом та ведення здорового способу життя; популяризація занять фізичною культурою і спортом та ведення здорового способу життя серед всіх вікових груп та верств населення, особливо – дітей та молоді.

Враховуючи місію, завдання та пріоритети діяльності центрів «Спорт для всіх», в умовах необхідності створення сприятливих умов для зміцнення здоров'я громадян як найвищої соціальної цінності, забезпечення реалізації права особи на оздоровчу рухову активність, що визначено Національною стратегією з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація», схваленою Указом Президента України від 9 лютого 2016 року № 42/2016, на даний час є необхідність в умовах децентралізації влади проводити активну роботу з розвитку мережі центрів «Спорт для всіх» на рівні територіальних громад та удосконалення нормативно-правової бази забезпечення їх діяльності.

Проведений аналіз забезпечення такими центрами в регіональному розрізі за підсумками 2017 року вказує на такі тенденції їх розвитку:

- у Вінницькій області створені та функціонують 3 центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», в тому числі Вінницький обласний, Ладижинський міський та Дашівський Іллінецького району. Є необхідність в проведенні активної роботи з розвитку мережі центрів в об'єднаних територіальних громадах;
- у Волинській області функціонує 15 центрів ФЗН «Спорт для всіх»: 1 обласний, 4 центри у містах обласного значення (Луцьк, Ковель, Нововолинськ, Володимир-Волинський), 6 центрів у містах районного значення (Ківерці, Камінь-Каширський, Горохів, Любомль, Рожище, Берестечко), 2 сільських центри (Хобултово, Овадне) та 2 в об'єднаних територіальних громадах (Устилуг, Зимне). Є необхідність створення місцевих центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» у новостворених об'єднаних територіальних громадах;
- у Дніпропетровській області функціонує комунальний заклад «Дніпропетровський обласний центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» Дніпропетровської обласної ради», який утримується за рахунок обласного бюджету. Для координації роботи на місцях діють 3 міські центри (м. Дніпродзержинськ, м. Новомосковськ, м. Нікополь), в яких працює 23,5 штатних одиниць працівників та 2 центра створено у об'єднаних територіальних громадах, в яких працює 9,5 штатних одиниць працівників. У підпорядкуванні центрів знаходяться: стадіон, футбольне поле, 19 спортивних майданчиків, у тому числі два майданчики з тренажерним обладнанням, 12 приміщень для фізкультурно-оздоровчих занять, з них – 5 з тренажерним обладнанням, та 3 спортивні зали;
- у Донецькій області функціонує 15 центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»: 1 обласний, 13 міських та 1 районний. Надано методичну допомогу щодо створення та відкриття Новогродівського міського центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». У III кварталі 2017 р. у м. Новогродівка було створено міський центр «Спорт для всіх». Є актуальним питання щодо створення центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» у 3 містах, 10 районах та об'єднаних територіальних громадах області;

- у Житомирській області функціонує 8 центрів «Спорт для всіх»: 1 обласний, 5 міських та 2 районних центри (1 міський та 2 районних Центри працюють на громадських засадах). Всього у центрах «Спорт для всіх» області – 31 фахівець. Фінансування центрів Житомирської області за підсумками 2017 року склало майже 2 млн. 332 тис. грн. Штатна чисельність обласного центру – 6 фахівців. Основною проблемою при відкритті й роботі центрів Житомирської області є недосконала система оплати праці їх працівників, а саме: відсутність статті оплати за вислугу років, низькі тарифікаційні розряди в порівнянні з іншими спортивними організаціями. Є необхідність в проведенні активної роботи з розвитку мережі центрів в об'єднаних територіальних громадах;

- у Закарпатській області Програмою розвитку фізичної культури та спорту на період до 2020 року, затвердженої рішенням Закарпатської обласної ради від 22.12.2016 р. № 614 (п. 21) було передбачено створення центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» у містах та районах області. Проте протягом останніх років у районах та містах області центри «Спорт для всіх» не створювалися. Ужгородський міський центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» було ліквідовано наприкінці 2016 р.. Рішення про створення міського центру «Спорт для всіх» прийнято тільки у м. Берегово, однак фактично центру не створено. Також, управлінням молоді та спорту ОДА подано пропозиції щодо створення центрів «Спорт для всіх» у містах Хуст та Мукачеве. Порушено клопотання до Ужгородської міської ради щодо створення умов для відновлення роботи міського центру «Спорт для всіх»;

- у Запорізькій області працює 22 центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»: 1 обласний, 11 селищних, 9 міських та 1 районний. У 2017 р. рішенням виконавчого комітету Долинської селищної ради створено Долинський селищний центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». Є необхідність в проведенні активної роботи з розвитку мережі центрів в об'єднаних територіальних громадах;

- в Івано-Франківській області функціонує 9 центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», з яких: 1 обласний, 6 районних та 2 міських. Для роботи зазначених центрів з обласного та місцевих бюджетів у 2017 р. виділено кошти в сумі 2517,8 тис. грн., з яких на проведення фізкультурно-масових заходів – 385,8 тис. гривень. Є необхідність в проведенні активної роботи з розвитку мережі центрів в об'єднаних територіальних громадах;

- в Київській області утворено комунальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» та 8 міських центрів. У 2018 році заплановано створення ще 5 центрів «Спорт для всіх». Необхідно проводити активну роботу з розвитку мережі центрів в об'єднаних територіальних громадах;

- у Кіровоградській області функціонує 4 центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», з яких: 1 – обласний, 2 – міські (Кіровоградський, Помічнлянський) та 1 – районний (Добровеличківський). Питання забезпечення діяльності центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» входить до переліку заходів обласної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2021 р., затвердженої рішенням обласної ради від 22 грудня 2017 р. № 408. Є необхідність в проведенні активної роботи з розвитку мережі центрів в об'єднаних територіальних громадах;

- у Львівській області функціонує 19 центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»: 1 обласний, 15 міських, 1 районний (у м. Жовква) та 2 сільські (у 2017 р. утворено центр фізичного здоров'я населення у с. Давидів). На підтримку діяльності Львівського обласного центру «Спорт для всіх» в обласному бюджеті 2017 р. було передбачено 850,4 тис. гривень (у 2016 р. – 627,4 тис. грн). Є необхідність в проведенні активної роботи з розвитку мережі центрів в об'єднаних територіальних громадах;

- в Миколаївській області функціонують 3 центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»: 1 – обласний та 2 – міські (м. Вознесенськ та м. Нова Одеса). Наявність лише 3 закладів «Спорту для всіх» є занадто малою кількістю і не може охопити все населення Миколаївської області. Щороку облдержадміністрацією рекомендується

(доручається) райдержадміністраціям та виконавчим комітетам міських (міст обласного значення) рад створення в кожній територіальній одиниці області центру «Спорт для всіх»;

- в Одеській області діють 12 центрів ФЗН «Спорт для всіх». В 2017 р. розпочав роботу міський центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» у м. Ізмаїл. Є необхідність в проведенні активної роботи з розвитку мережі центрів в об'єднаних територіальних громадах;

- у Полтавській області у 2017 р. визначено, що на кожен центр «Спорт для всіх», яких в області налічується 8, припадає близько 180 тис. осіб населення, що вказує на необхідність продовження роботи з розвитку мережі центрів «Спорт для всіх»;

- у Рівненській області діє обласний, 7 міських та один районний центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». Лише обласний центр (КЗ «ОЦФЗН «Спорт для всіх») пройшов процедуру державної реєстрації. Фактично працюють обласний та Рівненський міський центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», інші центри діють на громадських засадах;

- у Сумській області функціонують 8 центрів «Спорт для всіх»: обласний (м. Суми), Глухівський міський, Лебединський міський, Кролевецький міський, Конотопський міський, Сумський міський, Шосткинський міський, Білопільський районний. У Сумській області на сьогодні сформована ефективна система проведення загальнодоступних спортивних заходів для населення. Разом з тим, центри «Спорт для всіх» області не забезпечені в достатній кількості матеріально-технічною базою. Тому одним із питань є налагодження співпраці з навчальними закладами області для раціонального використання їх фізкультурно-спортивних споруд у позанавчальний час для занять спортом серед населення та продовження розвитку мережі центрів в об'єднаних територіальних громадах;

- у Тернопільській області функціонує 13 центрів «Спорт для всіх»: обласний центр – 1, Міські центри – 6, центри в об'єднаних територіальних громадах – 5; селищні центри – 1. Є необхідність в проведенні активної роботи з розвитку мережі центрів в об'єднаних територіальних громадах;

- у Харківській області функціонує обласний центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». В районних та міських центрах області працюють 13 центрів «Спорт для всіх» (5 міських та 8 районних центрів). Є необхідність у проведенні активної роботи з розвитку мережі центрів в об'єднаних територіальних громадах;

- у Херсонській області діє: Херсонський обласний центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» та два міських центри»: м. Гола Пристань Голопристанського району Херсонської області і м. Нова Каховка;

- у Черкаській області функціонують 10 ЦФЗН «Спорт для всіх»: 1 обласний, 3 районних, 5 міських і 1 селищний. Є необхідність в проведенні активної роботи з розвитку мережі центрів в об'єднаних територіальних громадах;

- у Чернівецькій області станом на 31 грудня 2017 р. в області працюють обласний центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» (форма власності змінена у 2017 р. з державної на комунальну), а також Вижницький міський центр ФЗН «Спорт для всіх» та Новодністровський міський центр ФЗН «Спорт для всіх». Офіційно зареєстровані ще 4 міських (Вашківці, Кіцмань, Сокиряни, Сторожинець), 3 районних (Заставнівський, Кельменецький і Путильський) та один селищний (смт. Берегомет Вижницького району). В Чернівецькій області у діючих центрах є 7 штатних одиниць: 4 – в обласному, 1 у Вижницькому (посада поєднана з посадою директора стадіону) і 2 у Новодністровському міських центрах (дві штатні одиниці по 0,5 ставки). Є необхідність в проведенні активної роботи з розвитку мережі центрів в об'єднаних територіальних громадах;

- у Чернігівській області працюють три центри – один обласний та два міські (в м. Чернігів та м. Ніжин). Вживаються заходи щодо створення подібних центрів в м. Прилуки та м. Новгород-Сіверський. Є необхідність в проведенні активної роботи з розвитку мережі центрів в об'єднаних територіальних громадах.

За інформацією Міністерства молоді та спорту України за станом на 01.10.2014 р. мережа центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» налічує центрів: 25 обласних, 150 міських, 70 районних, 6 районних у містах та 21 селищний центр фізичного здоров'я населення. У 2013 році відкрилося 14 центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», а в 2014 році – 6 [4].

Проведений аналіз стану забезпечення населення центрами фізичного здоров'я «Спорт для всіх» за підсумками 2017 р. вказує на зменшення їх кількості. Так, загальна кількість центрів «Спорт для всіх» відповідно до Звіту про виконання Плану заходів на 2017 рік щодо реалізації Національної стратегії з оздоровчої рухової активності на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – рухова активність» становить: обласних – 23; міських – 72, районних – 19; районних у містах – 2; сільських /селищних -12 [4].

Поряд з цим, проведений аналіз вказує на незначні, але позитивні кроки з утворення центрів «Спорт для всіх» в об'єднаних територіальних громадах. Однак, у більшості регіонів України ретельно вивчається питання щодо створення вищезазначених центрів у новостворених об'єднаних територіальних громадах, привертається увага голів громад до створення центрів фізичного здоров'я населення.

Крім того, аналіз вказує, що в сучасних умовах децентралізації потребують детальної уваги питання нормативно-правової регламентації утворення центрів при виконавчих апаратах об'єднаних територіальних громад.

Так, необхідно внести зміни до наказу Мінмолодьспорту від 28.03.2013 р. № 1 «Про затвердження Державного соціального стандарту у сфері фізичної культури і спорту» в такій редакції: пункт 2.2 – Соціальні норми і нормативи у сфері фізичної культури і спорту включають – забезпечення центрами фізичного здоров'я населення з розрахунку не менше одного центру на одну адміністративно-територіальну одиницю (район, місто, район у місті, у тому числі всеукраїнського, республіканського та обласного значення), з акцентом на забезпеченні організації утворення таких центрів на рівні об'єднаних територіальних громад. Важливою є розробка відповідних рекомендацій щодо приведення кількості центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» у відповідність до вищевказаного наказу Мінмолодьспорту, а також включення до нього питання про механізми утворення таких центрів в об'єднаних територіальних громадах.

Враховуючи розширення повноважень відповідних рад на засадах децентралізації влади, в сучасних умовах децентралізації, пропонуємо органам місцевого самоврядування ввести посади, до функціональних обов'язків яких необхідно внести питання фізкультурно-оздоровчої роботи за місцем проживання населення, а також розробити механізми залучення фахівців з фізичної культури і спорту на суб'єктах господарювання для організації фізкультурно-спортивної та оздоровчої роботи серед дітей та підлітків за місцем проживання (канікулярний та вільний від навчання час).

З метою налагодження повноцінної роботи центрів до Положення про центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», затвердженого наказом Мінмолодьспорту від 31.01.2014 р. № 323 та зареєстрованого Міністерством юстиції України 24.02.2014 р. за № 310/25087. необхідно внести зміни щодо надання можливості центрам: а) проводити фізкультурно-спортивну роботу, зокрема змагання та навчально-тренувальні збори; б) відкриття спортивних гуртків та секцій; в) відкриття спортивних клубів.

Потребує значної уваги питання збільшення фінансування для покращення матеріально-технічної бази існуючих та новостворених центрів, а також питання забезпечення кваліфікованими кадрами центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». В цьому аспекті є необхідним розробити та подати в установленому порядку проект щодо внесення змін до наказу Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту від 21.03.2006 р. № 894 «Про впорядкування умов оплати праці працівників центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» з подальшим введенням до схеми тарифних розрядів посади «Інструктора-методиста з фізичної культури та спорту».

Крім цього, в результаті проведеного аналізу нормативно-правової бази діяльності центрів «Спорт для всіх», пропонуємо в частині завдань і функцій Центрів (розділ 2 Положення про центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх») внести доповнення щодо організації та проведення масових фізкультурно-спортивних змагань серед всіх верств населення. Також, є необхідним в Положенні про центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» передбачити організацію центрами фізкультурно-оздоровчої діяльності, а саме: безпосереднє проведення фізкультурно-спортивної роботи з населенням, що має нести системний характер і проводиться індивідуально або у групах певний проміжок часу фахівцями з спеціальною освітою та відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем – інструктор-методист з фізичної культури та спорту. Наказом Міністерства молоді та спорту України необхідно затвердити перелік заходів, які проводять центри «Спорт для всіх»: конкурс, показовий виступ, фестиваль, спортивне свято, масовий фізкультурно-спортивний захід, умови їх проведення та безпосередньої участі у них населення.

Поряд з цим, у напрямку фізичної культури – масовий спорт («Спорт для всіх») необхідно: передбачити, що організація та проведення вищезазначених заходів є одними із видів діяльності суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямованої на забезпечення рухової активності людей під час їх дозвілля для зміцнення здоров'я; затвердити типовий Порядок організації та проведення Всеукраїнських конкурсів, показових виступів, фестивалів спортивних свят, масових фізкультурно-спортивних заходів, спортивно-масових заходів, масових змагань (змагань для всіх); внести зміни до наказу Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту № 3658 від 05 вересня 2008 р. «Про затвердження форми звітності № 2-ФК (річна) «Звіт з фізичної культури і спорту» та Інструкції щодо її заповнення» (або викласти у новій редакції), а саме: до рядка 1.7 (організації, які проводять фізкультурно-оздоровчу роботу за місцем проживання громадян) розділу V «Фізкультурно-оздоровча робота» форми № 2-ФК збір та надання інформації закріпити за центрами «Спорт для всіх»; затвердити Норми витрат на проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів (або масових фізкультурно-спортивних заходів) для центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»; затвердити типові штатні нормативи центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»; ввести посаду інструктора-методиста з фізичної культури та спорту (КОД ЗКПТР 22768) відповідно до Класифікатора професій ДК 003:2010.

Відповідно до Звіту про виконання Плану заходів на 2017 рік щодо реалізації Національної стратегії з оздоровчої рухової активності на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – рухова активність», основними проблемами центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» у адміністративно-територіальних одиницях України є: необхідність утворення достатньої кількості центрів ФЗН «Спорт для всіх» з урахуванням фінансових можливостей та місцевих потреб; система оплати праці працівників, відсутність статті надбавки за вислугу років, низькі тарифікаційні розряди (затвердити порядок виплати надбавок за вислугу років працівникам центрів ФЗН «Спорт для всіх»: 3 роки – 10%, 10 років – 20%, 20 років – 30%, збільшення тарифних розрядів оплати працівникам); необхідність включення в штатний розпис Центрів посаду інструктор-методист з фізичної культури і спорту із розрахунку 1 посада на 3 тис. населення.

Вважаємо, в сучасних умовах децентралізації, для забезпечення організації та проведення спортивно-масової роботи за місцем проживання населення та в місцях масового відпочинку населення, необхідно мати по 1 відповідному працівнику (на повну ставку) приблизно на 5 тис. населення та нормативно це врегулювати. І, звісно, забезпечити наявність відповідних спортивних залів і майданчиків у власності або управлінні центрів «Спорт для всіх», або інших державних та/або комунальних закладів фізкультурно-спортивного спрямування, які фінансуються з бюджету і на яких покладені функції проведення відповідної оздоровчої роботи з населенням.

Для удосконалення діяльності центрів «Спорт для всіх» та покращення відповідної роботи з населенням пропонуємо такі зміни до законодавчої та нормативно-правової бази:

внести необхідні зміни для забезпечення можливості передавати у власність або безкоштовне користування (оперативне управління) об'єктів державної та/або комунальної власності, які можна використовувати або переобладнати під використання для проведення оздоровчої та спортивно-масової роботи, надання населенню фізкультурно-оздоровчих послуг, що в перспективі зможе вивести центри на часткову або повну самоокупність. Також необхідно внести необхідні зміни для забезпечення можливості передавати у власність, постійне користування або безкоштовну оренду центрам «Спорт для всіх» земельні ділянки з цільовим призначенням для будівництва (у т.ч. з можливим залученням інвестицій на умовах погоджених з органами влади та самоврядування угод про спільне використання) спортивних об'єктів, або облаштуванням сучасних майданчиків, на яких можливо проводити оздоровчу і спортивно-масову роботу, надавати населенню фізкультурно-оздоровчих послуг, що також в перспективі зможе вивести центри на часткову або повну самоокупність. Дуже важливим є при формуванні територіальних бюджетів передбачати кошти на фінансування оздоровчої та спортивно-масової роботи за місцем проживання та в місцях масового відпочинку населення з розрахунку орієнтовно 100 тис. грн. на 5 тис. населення (1 ставка працівника цього напрямку та проведення спортивно-масових заходів).

**Висновок.** Таким чином, визначена в статті роль центрів фізичного здоров'я населення в управлінні розвитком фізичної культури та спорту на рівні територіальних громад, а також впровадження наданих в статті пропозицій з вдосконалення їх діяльності в сучасних умовах децентралізації сприятиме розвитку місцевого самоврядування та Української держави загалом.

### Література.

1. Bazenko V. A. Improvement of management by development of physical culture and sport at the level of territorial community in the conditions of decentralization. *The scientific methods*. Poland, 2018. № 21. vol.1. P. 39-43.
2. Дутчак М. В. Спорт для всіх в Україні: теорія та практика. Київ: Олімп. л-ра, 2009. 279 с.
3. Обозна О. М. Розвиток фізичної культури і спорту як важливий напрям державної політики України щодо забезпечення здоров'я громадян. *Державне управління: теорія та практика*. 2014. № 2. С. 39–44.
4. Офіційний веб-сайт Міністерства молоді та спорту України. Реформа спортивної сфери 2014. URL: <http://www.dsmsu.gov.ua/>
5. Турка Р. Спортивно-масові заходи в системі спорт для всіх як засіб залучення населення до систематичних занять руховою активністю. *Наук. часоп. нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова*. Київ, 2013. Вип. 7 (33). .2. С. 322–328.